

DEBATY SZKOLNE

ROLA NAUCZYCIELA

Na pierwszym etapie uczenia z wykorzystaniem metody debaty nauczyciel występuje w kilku rolach jednocześnie: jest i sędzią swoich uczniów, i trenerem, i prowadzącym debatę, a nawet osobą mierzącą czas (timekeeper). Później musi zdecydowanie unikać oceniania swojego zespołu. W czasie publicznej debaty nie może podpowiadać ani w jakikolwiek inny sposób pomagać swojemu zespołowi. Zresztą występowanie w takiej roli również niesie ze sobą pewne niebezpieczeństwa, o czym świadczy chociażby pełna zaangażowania, choć kontrowersyjna pod względem etycznym postawa doskonałego polskiego trenera piłkarzy ręcznych. Bogdan Wenta jest chyba najczęściej karany przez sędziów trenerem za nieustanne podważanie ich decyzji. W nieco podobnej sytuacji jest opiekun zespołu debatowego w czasie turnieju. Jego opinia na temat dyskusji może się różnić od osądu jurorów, jednak nauczyciel nie powinien obnosić się z takim punktem widzenia wobec swoich podopiecznych. Jest to oczywiście szkodliwe z dydaktycznego punktu widzenia – uczeń otrzymuje sprzeczne komunikaty i zaczyna powątpiewać w kompetencje sędziego, a czasami również nauczyciela. Najlepszym rozwiązaniem jest uzyskać szczegółowe uzasadnienie decyzji sędziego i wyciągnąć z tego jak najwięcej wniosków do dalszej pracy nad tworzeniem argumentów.

Obecnie da się zauważyć daleko idącą polityzację wszelkich dyskusji. Osoby publiczne coraz rzadziej spierają się *ad rem*, a coraz częściej obrzucają się argumentami *ad personam*. W debacie Karla Poppera takie zachowania są absolutnie niedopuszczalne. Niemniej jednak uczniowie, szukając informacji w środkach masowego przekazu, znajdują teksty spreparowane w taki właśnie sposób – populistyczny, skrajnie stronniczy lub wręcz obraźliwy. Należy monitorować pracę uczniów nad dowodami i więcej czasu poświęcić na krytyczne wykorzystanie źródeł. Należy zwracać im uwagę na kontekst wypowiedzi oraz na jej wartość merytoryczną. Przy każdej nadarzającej się okazji (ćwiczenia, przygotowanie do debaty, turniej) należy przerywać personalne lub polityczne dywagacje uczniów i kierować ich w stronę meritum zagadnienia. Bez wątplenia przywołanie opinii bezstronnego eksperta będzie wiarygodniejsze niż opieranie całej linii argumentacji na programie partii radykalnej.

Sugerujemy, by udział uczniów w debacie był dobrowolny, szczególnie z tego względu, że nie bronią oni własnych przekonań, ale strony w debacie, która przypadła im poprzez losowanie.

UWAGI ORGANIZACYJNE

Debata odbywa się pomiędzy dwoma 3-osobowymi drużynami. Uczestnicy dyskusji siadają naprzeciw siebie, w taki sposób, by widzowie mogli obserwować mówiących. Widownia (w czasie lekcji reszta klasy) przysłuchuje się debacie i wspiera, np. oklaskami, swoich zawodników. Dyskusję prowadzi przewodniczący, który udziela głosu mówcom (*Prosimy pierwszego mówcę drużyny A o wygłoszenie swojego przemówienia. Proszę trzeciego mówcę drużyny N o zadanie pytań pierwszemu mówcy drużyny A...*). Przewodniczącego wspiera osoba mierząca czas (timekeeper). Mówca musi zakończyć przemówienie po upływie 6 (pierwsi mówcy) lub 5 minut. Timekeeper, pokazując tabliczki z napisem „1 minuta” i „30 sekund”, informuje przemawiającego, ile czasu pozostało do końca mowy. Sędziowie zazwyczaj zajmują miejsca w pierwszym rzędzie widowni. O dyscyplinę mówców i ład na widowni dba przede wszystkim przewodniczący, a wspierają go sędziowie. W czasie przemówienia mówca stoi, a pozostali uczestnicy dyskusji siedzą. Podczas przepytывania postawę stojącą przyjmuje zarówno pytający, jak i pytany. Po wygłoszeniu ostatniego przemówienia przewodniczący ogłasza przerwę, w czasie której sędziowie udają się na naradę. Jurorzy ogłaszają werdykt oraz go uzasadniają. Ponadto przekazują organizatorom wypełnione protokoły debaty (ballot). Pełny czas trwania debaty to 44 minuty. Jeśli obie drużyny wykorzystają cały czas na przygotowanie (2 x 8 minut), pojedynek trwa dokładnie godzinę. W sytuacji lekcyjnej można skrócić poszczególne elementy debaty tak, by całość nie przekraczała 35-40 minut.

SCHEMAT SYTUACYJNY SALI W CZASIE DEBATY

